

TU-A1150 - FILOSOFIA JA SYSTEEMIAJATTELU, 18.01.2017-31.03.2017

Räjähdysvoimaisen Oppimiskeskustelun Raportti

Jaan Tollander de Balsch, 452056

Henri Ailas, 345260

Jarmo Romo, 298375

Anssi Karppinen, 425533

Topias Härmä, 429089

2017-04-01

Contents

1	Kolme Opetusta Tarantinolta	2
1.1	Vincent Vegan Filosofia	2
1.2	Bill	2
1.3	Beatrix Kiddo, Black Mamba, The Bride, Arlene Machiavelli	3
2	Kolme Opetusta Tarantinolta	4
3	Kolme Opetusta Tarantinolta	6
4	Kolme Opetusta Tarantinolta	7
5	Kolme Opetusta Tarantinolta	9
6	Pohdinnat	11
6.1	Toisia tarvitaan	11
6.2	Transformaatio on mahdollinen	11
6.3	Rakkaudellisuus voittaa	12

Note: Annan luvan käyttää kirjoittamiani pohdintoja anonyymisti tutkimuksessa, jossa tutkitaan opimista ja henkistä kasvua tällä kurssilla

---

Kolme Opetusta Tarantinolta

---

nimi Jaan Tollander de Balsch

opiskelija-numero 452056

Pohdintoja Esa Saarisen luennolta *Kolme Opetusta Tarantinolta* [ESA17].

Alun esimerkistä, liittyen *Serendipity*¹ käsitteeseen, jossa Esa kaupan jonossa tapasi henkilön johon hänen tuottamansa materiaali oli tehnyt suuren vaikutuksen. Oma filosofiani tähän liittyen on pyrkiä tuottamaan jakamani tuotokseni aina pitäen mielessä ajatuksen, että koskaan ei voi olla varma kuka ja kuinka moni siitä tulee hyötymään jonka takia on aina pyrittävä panostamaan tuotoksiin kuten se olisi hyvin tärkeä.

Vincent Vegan Filosofia

Ensimmäinen opetus liittyy *Pulp Fiction* elokuvan kohtaukseen “*I Shot Marvin in the Face*” [PF94], Vincent Vega hahmon käyttäytymispiirteisiin liittyy muiden ihmisten ja ulkoisten asioiden syyttäminen omista virheistä. Yllättäenkin tämä ei ole mitään mihin kukaan meistä ei olisi syyllistynyt. Yleensä itsellänikin ensi reaktio, ainakin ajatustasolla, on usein syyttää ulkoisia asioita omista virheistä. En tiedä onko tämä jonkintasoinen selviytymis-strategia jonka ihmiset usein oppivat ja siitä eroon oppiminen onkin usein työ takana.

Bill

Toisesta opetuksesta joka liittyy *Kill Bill* elokuvan “*I overreacted*” kohtauksen [KB04] Bill hahmon tulkintaan. Billin itsekeskeisyys ja omien kokemien tuntemusten ja vääryyksien ylikorostaminen sai minut pohtimaan kuinka tämä on toinen tapa suojautua muiden syytteiltä omista virheistä ja anteeksipyyntöön antamiselta. Oikeassa maailmassa tämäkin on hyvin yleistä, koska anteeksipyyttäminen ei ole aina helppoa.

---

¹ The occurrence and development of events by chance in a happy or beneficial way.

Beatrix Kiddo, Black Mamba, The Bride, Arlene Machiavelli

Kolmas opetus liittyy *Pulp Fiction* ja *Bill Kill* elokuvien hahmoihin jotka kykynevät transformaatioon eli suureen muutokseen omassa elämässään. Erilaisia suuria transformaatioita tai niihin johtavia tekijöitä oikeassa elämässä ovat usein esimerkiksi “*aikuistuminen*” jolla tarkoitan vastuunottamista omista asioista, *lasten saaminen*, *uskoon tuleminen* tai vaikkapa *päihhteistä luopuminen*. Suurimmat transformaatiot tapahtuvatkin usein pakon sanelemina, koska ne vaativat suuren määrän asioiden uudelleen opettelua ja vanhojen toimintamallien uudelleen ohjelmointia.

Suurimmat oma kokemukseni liittyvätkin tranformaatioon oman terveyteni kannalta, jonka seurauksena jouduin muuttamaan muunmuassa syömistottumuksiani. Toisaalta transformaatiot ovat suuria voimavaroja, koska ne opettavat muuttumisen taitoa jota voi käyttää muuttamaan muita toimintatapoja vaikka nämä eivät alkuperäisen transformaatioon johtaneen syyn takia olisivatkaan välttämättömiä.

Kolme Opetusta Tarantinolta

---

nimi Anssi Karppinen

opiskelija-numero 425533

Luennon tärkeimmät teemat olivat mielestäni kolmen eri hahmon, Vincent Vegan, Billin ja Beatrix Kiddon, kautta käsiteltyt näkökulmat oman minuuden kehittymiseen. Esimerkit herättivät tekemään itsetutkiskelua ja pohtimaan kuinka itsestä voi löytyä uusia puolia omien vakiintuneiden toimintakaavojen ulkopuolelta.

Vincent Vegan filosofia kuvastaa hyvin sitä, kuinka näemme toiset eri tavoin kuin itsemme. Tehdessämme omasta näkökulmastamme tahattoman virheen alamme etsiä syitä ympäristöstä. Emme välttämättä tutkiskele toimintaamme tarkasti, vaan valikoimme tiedostamiamme asioita omaksi hyväksi. Tällöin virheen syyt on helppo laittaa olosuhteiden tai muiden ihmisten piikkiin. Jos alistumme ympäristön syyttelyyn omista virheistämme tai edes sattumanvaraisista tapahtumista, madaltuu kynnys siirtyä negatiiviseen kiukuttelun kierteeseen. Olen kokenut, että esimerkiksi ulkopuolinen stressi ajaa helposti tähän kierteeseen. Omilla vaikeillakin hetkillä olisi tärkeää pystyä tiedostamaan oma toiminta ja vastuu, ennen kuin tarkastelee ympäristöään.

Vegan filosofian ominaispiirre on myös ns. pikavoittojen tavoittelu nautinnon saamiseksi. Ymmärsin luennolla sen, että mitä nopeammin ja helpommin nautinnon voi saavuttaa sitä lyhytkestoisempi nautinto useimmiten on. Huomasin, että tällä on selvä yhteys omaan elämään. Otan aika paljon pikavoittoja, mutta vastapainoksi koen tehneeni töitä oman hyvinvointini ja ystävyyssuhteiteni eteen. Mielestäni nautinnon pikavoitoissa ei suurimmaksi osaksi ole mitään väärää, kunhan muistaa sen, millä loppupeleissä on merkitystä.

Beatrix Kiddo kykeni transformaatioon, koska hän oli saamassa lapsen. On aiheellista kysyä, olisiko hän kyennyt siihen itsensä puolesta vai oliko lapsi ainoa merkitsevä tekijä. Oman kokemukseni perusteella ihmisten transformaation käynnistymisen taustalla on useammin joku ulkopuolinen tekijä kuin oman ajatusmaailman muutos vakaassa ympäristössä. Tässä tapauksessa tekijä oli lapsen saaminen, mutta yhtä hyvin se voi olla esimerkiksi läheisen menettäminen. Luento herätti ajattelemaan sitä, onko transformaatio parempaan loppupeleissä merkitsevää, vaan se, kuinka pysyvä transformaation vaikutus on. Uskon, että suuri osa ihmisistä kokee elämänsä aikana merkittävän transformaation, mutta harvemmallalla tämä laadultaan rikkaampi filosofia kestää loppuun saakka.

Billin filosofian taustalla on ihmisen taipumus luokitella asioita. Hän myös asettaa itsensä keskiöön. Tähän filosofiaan on hankala löytää kosketuspintaa omasta elämästäni, muttauskoakseni tähän johtavia tekijöitä ovat valta ja oman toiminnan kritiikitön tarkastelu. Mielestäni Bill näyttää erinomaisen esimerkin seurauksista, jos ei omasta toimesta haasta filosofiaansa ja ei edes halua ymmärtää todellisuuden kompleksisuutta.

Kolme Opetusta Tarantinolta

---

nimi Henri Ailas

opiskelija-numero 345260

Luennon ensimmäisellä puoliskolla käsiteltiin pulp fiction elokuvan Vincent Vegaa ja hänen elämän tyyliään. Pistävimmän esille nousi hänen taipumuksensa syyttää jokaisessa tilanteessa ulkoisia tekijöitä sekä kiukuttelu. Näistä varsinkin ensimmäinen tuntui ikävästi tutulta, sillä itselläni on usein tapana syyttää useat myöhästelyni ulkoistentekijöiden, kuten epäsäännöllisten bussien syyksi. Vaikka todellinen syy myöhässä olemiseen onkin aamu laiskottelu ja torkkunäppäimen toistuva painaminen.

Mietityttämään jäi, uskoiko Vincent itse omat selityksensä vai yrittikö hän vain hämätä muita. Sillä yhdessä referoitavista artikkeleista käsiteltiin sitä, miten ihminen näkee itsensä eri tavalla muihin verrattuna. Elokuvan tapauksessa Vincent varmaan koki, ettei hänen ollut mitenkään tarkoitus ampua ja koska hänen ei ollut tarkoitus, mutta näin kuitenkin kävi, on sen pakko johtua ulkoisista tekijöistä, kuten montusta tiessä.

Luennon toisella puoliskolla tarkasteltiin Kill Bill elokuvan Bill'in filosofiaa. Bill keskittyy itseensä ja yli korostaa itse kokemiaan vääryyksiä. Hän myös hahmottaa ihmiset jäykkien kategorioiden kautta. Näkökulmista omien vääryyksien ylikorostaminen kuulostaa tutulta, ainakin välillä, kun on esimerkiksi ryhmätyössä tullut itse jotain sössittyä, tulee herkästi kaivettua esiin jonkun toisen tekemä pieni virhe siinä toivossa, ettei kukaan muu huomaisi sitä omaa virhettä. Kategorisesta ajattelusta stereotypiat tulivat omalta kohdalta ensimmäisenä mieleen.

Luennon keskeisimmät teemat, joihin luennon otsikko viittaa tuntuivat jotenkin jäävän usvaverhon peittoon. Luennon yhteen vetäminen tiukaksi paketiksi tuntui, ainakin omalta osalta, ontuvan, mutta luento kalvojen mukaan kolme opetusta ovat seuraavat: Ensimmäiseksi toisia tarvitaan, ensimmäisessä klipissä tämä lienee ilmennyt auttavaisena kaverina, jonka autotalliin piilouduttiin. Toiseksi muutos on mahdollinen, elokuvan bride pystyi lopettamaan kostonkierteen tajuttuaan olleensa raskaana. Lisäksi tästä opetuksesta oli esimerkkinä vielä tarina Dalai lamasta ja kasvonilmetutkijasta, tosin tuntui, etten enää tässä vaiheessa luentoa ollut tarpeeksi kärryillä tajutakseni täysin mitä tällä esimerkillä oikein haettiin. Kolmanneksi rakkaudellisuus voittaa, tämä jäi vielä enemmän avoimeksi.

Kolme Opetusta Tarantinolta

---

nimi Jarmo Romo

opiskelija-numero 298375

Lähtökohtana mielestäni Pulp Fiction oli melko outo suunta lähteä etsimään mitään filosofista, sillä kyseessä on melko tyypillinen amerikkalainen splatter elokuva. Kuitenkin myös näennäisen viihteellisestä elokuvasta voi löytää filosofia näkökulmia jos niihin kiinnittää huomiota.

“Its freaky but it happens” on elokuvan alkupuolelta löytyvä lause. Kyseinen lause voidaan tulkita siten, että jokainen ihminen käsittelee tapahtumia jossain mielessä omasta subjektiivisesta näkökulmastaan. Jokin asia, mikä on toisen mielestä hyvinkin ihmeellistä eikä sen pitäisi olla ollenkaan edes mahdollista voi olla jokun toisen mielestä, jos ei nyt täysin tavallista, niin ainakin täysin mahdollista. Esimerkiksi elokuvassa erään matkustajan ampuminen takapenkille, voisi olla suurimman osan ihmisistä mielestä lähes mahdoton ajatus, mutta ammattilaisrikolliselle kohtuullisen tavallista. Toisen matkustajan kysyessä syytä tähän takapenkkimatkustajan ampumiseen, ampuja alkoi syyttää siitä jotain muita syitä kuin itseään, esim. sitä että auto ajoi pomppuun samaan aikaan kun hän sattui osoittamaan takapenkiläolijaa aseella. Tämä on mielenkiintoinen ajatus sinänsä, koska sivusta katsojahan näkee aivan päivänselvästi, että hän ampui takapenkiläolijan täysin tarkoituksellisesti eikä tilanteessa tulisi olla mitään tulkinnanvaraa. Kuitenkin on ihan faktuaalisesti totta, että periaatteessa emme kyllä sivustakatsojana voi sanoa, ammuttiinko takapenkiläolija tarkoituksella vai ei. Aionoa henkilö joka tähän kysymykseen osaa täysin varmasti vastata on ampuja itse, mutta tietenkin tosielämässä lähdettäisiin siitä oletuksesta, että ampujan motiivi tiedettiin riittävän varmasti. Tähän viittasi myös referaattitehtävän eräässä artikkelissa esitetty psykologian ajatelma siitä, että omaa toimintaa arvioidaan aikomusten perusteella, mutta muiden toimintaa toiminnan tai lopputulosten perusteella. Nämä kaksihan ovat fundamentaalisesti hyvin erilaisia lähtökohtia, omaa toimintaa pystytään ymmärtämään paljon paremmin kuin muiden, mutta toisaalta tämä johtaa siihen että muiden toimintaa tuomitaan paljon helpommin kun käytettävissä oleva informaatio on vähäisempää.

Elokuvassa päähenkilö kokee muutoksen omassa toiminnassaan, hän päättää lopettaa väkivallankäytön, ainakin samassa mielessä kuin tähän astisessa toiminnassaan. Elokuvassa tämä muutos johtuu luultavasti siitä, että hän on kokenut niin dramaattisia tapahtumia elokuvan aikana, ettei hän halua enää jatkaa samalla linjalla. Voidaan miettiä myös vaaditaanko aina jokin dramaattinen tapahtuma oman toiminnan muuttamiseen. Nopeasti ajateltuna tulee mieleen, että yleensä kyllä, mutta eihän se sinänsä ole mitenkään välttämätöntä. Se vaan näyttää olevan jonkinlainen empiirinen fakta, mutta mitään tarkkaa selitystä ei kyllä ole olemassa miksi näin tulisi olla. On myös mielenkiintoista pohtia sitä, mitä ylipäänsä tarkoittaa

dramaattinen tapahtuma. Sehän ei sinänsä ole mitenkään objektiivinen määritelmä. Esimerkiksi jonkun ihmisen ampuminen olisi suurelle osalle ihmisiä dramaattinen tapahtuma, mutta ammattirikolliselle ei välttämättä. Yhdelle dramaattinen tapahtuma saattaa olla toiselle suhteellisen arkinen tapahtuma, toisaalta tämä tarkoittaa, että toisten mielestä vähämerkitykselliset tapahtumat voivat saada liikkeelle merkittäviä sisäisiä muutoksia muissa ihmisissä, jos he ovat kokeneet kyseisen tapahtuman dramaattisena.

Toisessa jaksossa puhuttiin siitä, kuinka eräs zen munkki oli vertaillut Buddhan ja Jeesuksen opetuksia ja tullut lopputulokseen, että molempien näkökulmien ydinsisältö oli huomattavan sama. Ja tämä ydinsisältö oli: ihmisessä on mahdollisuus pysyvään sisäiseen muutokseen. Mielestäni tässä on kyse vähä samansta asiasta, kun sanotaan, että kaikki uskonnot puhuvat jossain määrin samoista asioista eri nimillä ja eri opettajien tyyleillä. Mielestäni tämä on ainakin suunnilleen totta, vaikken kovin paljon olekkaan uskontoihin perehtynyt. Uskoisin, että kaikissa elämänfilosofioissa on kyse siitä, että tavoitellaan jonkinlaista sisäistä muutosta itsessä parempaan suuntaan.

Kolme Opetusta Tarantinolta

---

nimi Topias Härmä

opiskelija-numero 429089

Kolme opetusta Tarantinolta oli luentona ajatuksia herättävä. Oman itsensä havainnoimisen vertailu luennoilla tarkasteltuihin Tarantinon elokuvien henkilöiden omaaviin käytösmaailmoihin, kuin myös opetusten esille tuomiseen nousi omalta osaltani luennon keskeiseksi asiayhteydeksi. Vaikka kohdennettujen henkilöiden osalta luennolla esitetyt kohtaukset eivät olleet kovin pitkiä ja omalta osaltani ainakin useaan otteeseen nähtyjä, niin silti kyseiset kohtaukset kätkevät sisälleen tarkemmin tarkasteltuna sellaisia asioita, joita ei ole aikaisemmin osannut edes huomioida. Tämä osoittautui luennon aikana yllättäväksi osapuoleksi.

Luennolla korostettujen henkilöiden kautta etenkin Vincentin tapauksessa korostetaan henkilön käyttäytymisen kautta ilmenevää henkilön filosofiaan ja mitä siitä voidaan oppia. Vincentin kohtauksessa tulee hyvin esille, kuinka elokuvahahmon kiukuttelu ja muiden syyttäminen nousee esille oman virheen seurauksesta. Kyseinen muihin ihmisiin suuntautuva uhkaava tai syyllistävä käytös on itseään ruokkivaa, sillä kyseisessä mielentilassa oleva löytää jatkuvasti ympäristöstään asioita, jotka voisivat olla niin sanotusti paremmin. Omalta osaltani olen huomannut käytännössä tämän muiden syyttämisen olevan helppo pakokeino itsensä suojelemiseksi. Tämä korostuu etenkin omalla kohdallani puolustusvoimien palveluksen ajalle, jossa virheiden tekeminen ja niiden ottaminen omalle vastuulle ei ole helppoa useiden muiden ihmisten ympäröimänä. Hahmon kautta tuotiin myös esille nautinnon merkitystä ja sen tavoittelua. Nautinnon tavoittaminen on usein vaativaa siinä mielessä, että ihmisen on mentävä läpi jostain sellaisesta mikä vaatii ihmiseltä varteenotettavia resursseja toteutuakseen. Voitaisiin puhua siis jonkin sortin vaihtokaupasta tavoiteltavan kokonaisvaltaisen nautinnon suhteen.

Määrätietoisuus, ymmärrettävyys ja kunnioitus nostettiin esille Pulp Fiction elokuvassa esiintyvän Winston Wolfin innoittamana. Havahduin näiden aiheiden kautta oman käytökseni tulkintaan. Olen elämässäni pyrkinyt juurikin tällaisten hyveiden saavuttamiseen ja pidän etenkin toisten ihmisten kunnioitusta merkittävänä osapuolena elämässä. Vincentin osoittama kunnioitus Winston Wolfia kohtaan aikaisemmin esittämien käytöksestä riippumatta on hieno osoitus tämän kunnioituksen voimasta ihmisten välillä, jolloin niin sanottu kiukuttelu ja syyttely saadaan unohtumaan. Tästä kokonaisuudesta nousee hyvin esille luennolla esitetty opetus toisten ihmisten tarpeellisuudesta oman elämän kannalta, ja samalla suunnaten Vincentin osoittaman aikaisemman muita ihmisiä vähättelevän käytöksen negatiivisuuden.

Muutos/transformaatio oli esillä luennon jälkipuoliskolla erittäin vahvasti. Pulp Fictionin Julesin ja Kill Bill- elokuvan Beatrix Kiddon kokemat transformaatiot olivat luennon tulkinnan pohjana. Merkittävä muutos omassa elämässä on jotain sellaista mihin jokaisen ihmisen pitäisi kokea mahdolliseksi. Transformaatio ei ole aina meidän itsemme käsissä, mutta vastaavia tapahtumia kykenee myös esiintymään oman itsemme sisäisesti. Olen usein pohtinut sitä, että onko ihmisen mahdollista muuttaa itseään sisäisesti omien kokemusten kautta tehdyn päätöksen siivittämänä. Luennon tarjoama anti mahdollisti esimerkkien kautta transformaatioon kykenevyyttä ja sen toteuttamista, vaikkakin kyseessä oli tosielämästä poiketen elokuvan tapahtumat. Tästä huolimatta esimerkkejä voidaan tosiaan kuitenkinsoveltaa omaan elämäämme. Luopuminen siihen mitä olet ollut jo pitkän aikaa ja kenties itsensä kehittäminen uuteen suuntaan vaatii uhrauksia, mutta loppujen lopuksi haluan ja tahdon uskoa, että transformaation merkitys ja toteutus voi olla ihmisen kehittymisen osalta kannattavaa.

Toisia tarvitaan

Ryhmämme jäsenet lähestyivät luennon ensimmäistä opetusta “toisia tarvitaan” Vincent Vegan filosofian kautta. Erityisesti hahmon käyttäytymisen kautta tuleva ulkoisten tekijöiden etsiminen ympäristöstä itsemme suojelemiseksi. Tässä korostuu kuinka näemme itsemme eri tavoin kuin toiset. Olimme yksimielisesti sitä mieltä, että jokainen on havainnut omassa käytöksessään vastaavia piirteitä.

Vincent Vega ja Jules turvautuivat Winston Wolfin apuun, kun he tarvitsivat apua Marvinin ampumisen jälkeen. Vincent, joka ei tyypillisesti osoittanut kunnioitusta muita ihmisiä kohtaan, luopui filosofiastaan kehuessaan Wolfin tekemää työtä. Pohdimme, että syy Vincentin käytökseen johtui hädästä, josta hän ja Jules eivät olisi selvinneet ilman ulkopuolista apua. Pohjimmiltaan jopa Vincent, joka vain hetkeä aiemmin oli keskittynyt syyttelyyn omasta virheestään, osoitti että toisia tarvitaan.

Transformaatio on mahdollinen

Luennolla osoitettiin Beatrix Kiddon ja Julesin hahmon kautta, että transformaatio on mahdollinen. Transformaation taustalla on useimmiten jokin ulkoinen merkittävä tekijä, kuten Beatrixin tapauksessa lapsen saaminen. Julesilla transformaation sai aikaan ihme, jossa Marvinin ystävän ampumat luodit eivät osuneet Julesiin ja Vincent Vegaan. Transformaation kokeminen on kuitenkin hyvin subjektiivista: saman tilanteen kokenut Vega ei kokenut tilannetta ihmeenä eikä kokenut minkäänlaista transformaatiota. Hänelle suurempi ihme oli vaikutti olevan ranskalainen versio Big Macistä.

Ryhmämme tuli siihen lopputulemaan, että transformaatioiden vaikutus on harvoin pysyvää. Useat meistä kokevat elämänsä aikana eri tasoisia transformaatioita, mutta ennen pitkää palaavat aiempaan elämän filosofiaansa. Päättelimme, että transformaatio on sitä pysyvämpää mitä merkittävämpi tekijä sen on saanut aikaan ja mitä merkittävämmäksi yksilö sen muutoksen hetkellä kokee.

Rakkaudellisuus voittaa

Luennon loppupuolella korostettu rakkaudellisuus voittaa-teema jäi hieman epäselväksi Kill Bill-elokuvan loppukohtauksen kautta tulkittuna. Erityisesti Billin kuoleman merkitys teeman kannalta ja Beatrix Kiddon kiitollisuus itkiessään huoneen lattialla jätti suuria filosofisia kysymyksiä mieleemme.

Bibliography

- [ESA17] “Kolme opetusta Tarantinolta” - 5/8 Filosofia ja systeemiajattelu 2017 Prof. Esa Saarinen. (2017). YouTube. Retrieved 26 February 2017, from <https://www.youtube.com/watch?v=FYgqAcibF0c>
- [PF94] I Shot Marvin in the Face - Pulp Fiction (11/12) Movie CLIP (1994) HD. (2017). YouTube. Retrieved 26 February 2017, from https://www.youtube.com/watch?v=LBBni_-tMNs
- [KB04] Kill Bill: Vol. 2 (11/12) Movie CLIP - I Overreacted (2004) HD. (2017). YouTube. Retrieved 27 February 2017, from <https://www.youtube.com/watch?v=jKXg2eMaNXU>